

Cele lekcji – wymagania ogólne

- przedstawienie zasad chrześcijańskiej władzy w świecie;
- wyjaśnienie nauczania Kościoła na temat równości, solidarności i dobra wspólnego w społeczeństwie.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- interpretuje stosunek Pana Jezusa do władzy;
- omawia obowiązki chrześcijanina wobec władzy państwowej i przełożonych.

Wartości

- szacunek wobec rządzących i przełożonych;
- troska o dobro wspólne;
- odrzucenie postaw materialistyczno-konsumpcyjnych.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – skojarzenia. Nauczyciel zapisuje na tablicy słowo „władza”, a następnie prosi uczniów o podanie skojarzeń z tym słowem.

Podsumowanie: niezależnie od czasu czy miejsca wśród ludzi pojawia się panujący, czyli ten, który sprawuje władzę, jest najważniejszy, ma troszczyć się o pozostających pod jego władzą ludzi, bronić ich przed wrogami. Władzę sprawowali cesarze, królowie, prezydenci itp.

Władza to możliwość wywierania przez jednostkę bądź grupę rzeczywistego wpływu na istotne okoliczności życia przez ukierunkowywanie własnego po-

stępowania (władza nad sobą – indywidualna) lub postępowania innych osób (władza nad innymi – społeczna). Władza społeczna jest zdolnością ukierunkowywania zachowań innych ludzi niezależnie od tego, czy jest to zgodne z ich interesem i wolą. Tam, gdzie przeważa zgodność interesów i woli współzależnych osobników, zbędne są stosunki władcze.

Ze względu na charakter relacji można mówić o władzy:

- indywidualnej – panowania nad sobą i swym postępowaniem względem innych przez wybór między alternatywnymi wariantami zachowań;
- wspólnotowej – wynikającej z bezpośrednich relacji międzysobniczych (np. rodzinnych, sąsiedzkich, towarzyskich, mafijnych);
- publicznej – obejmującej duże, niepowiązane więzami osobistymi społeczności, występującej w formie władzy państwowej, ekonomicznej, ideologicznej.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adza> (dostęp: 14.12.2021).

Rozwinięcie tematu

Metoda – praca z podręcznikiem. W oparciu o fragment Ewangelii Mt 20, 20-28, tekst *Docat* 197 i *Kompendium Katolickiej Nauki Społecznej* uczniowie szukają odpowiedzi na (zapisane wcześniej) dwa pytania: „Jaka powinna być władza? Jaka nie powinna być władza?”. Po zakończonej pracy nauczyciel prosi wybranych uczniów o odczytanie zapisanych odpowiedzi.

Podsumowanie: dla każdego, kto sprawuje władzę, najważniejsze powinno być dobro wspólnoty, której służy; dla rodziców jest to dobro dzieci, ich wychowanie, wykształcenie, przygotowanie do dorosłego życia; dla sprawujących władzę w społeczeństwie – dobro ojczyzny i jej obywateli.

Wzorem władzy, służby i miłości jest Chrystus. Jezus przeciwstawia się pojmowaniu władzy jako ucisku, panowaniu bez zasad, ustawieniu się w życiu. Ukazuje władzę jako gotowość do służby i poświęcenia. Władza ma być odpowiedzialnością za innych, posługiwaniem, ma mieć swoje źródło przede wszystkim w miłości.

Papież Franciszek 5 listopada 2017 r. powiedział: „Częstą wadą tych, którzy mają władzę – czy to świecką, czy kościelną – jest wymaganie od innych rzeczy, nawet słusznych, których jednak sami nie czynią. Prowadzą podwójne życie. Taka postawa jest złym sprawowaniem władzy, której – przeciwnie – podstawową siłą winien być dobry przykład. Autorytet rodzi się z dobrego przykładu i ma

na celu pomaganie innym w realizowaniu tego, co jest słuszne i obowiązujące, wspieranie ich w próbach, które napotykają na drodze dobra. Władza jest pomocą, ale jeśli sprawowana jest źle, staje się opresyjna, nie pozwala ludziom się rozwijać i tworzy atmosferę nieufności i wrogości, prowadzi także do korupcji”.

https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_05112017.html
(dostęp: 14.12.2021).

Zakończenie

W ramach zakończenia nauczyciel odczytuje opowiadanie:

O myszy w ręce

Mądry i święty mąż, który zawsze miał dobre rady dla każdego, cieszył się wzięciem – jak to się dawniej mówiło – u wszystkich warstw społecznych. To z kolei nie podobało się władzom terenowym zatroskanym o swoje własne wpływy. Postanowiono więc mistrza ośmieszyć. Ktoś sprytny obmyślił sztuczkę z myszą. Chodziło o to, aby mistrz zgadnął, co kryje się w ręce. Jeśliby zgodnie z rzeczywistością odpowiedział, że mysz, czekało go pytanie dodatkowe: czy mysz jest żywa czy martwa? Jeśli powiedziałby „martwa”, pytający otworzyłby rękę z żywą myszą, przy odpowiedzi odwrotnej szybko udusiłby muszkę. Przystąpiono do realizacji chytrego planu.

– Zgadnij mistrzu, co mam w ręce – padło pytanie.

– Mysz.

– Żywą czy martwą? – brzmiało następne pytanie.

– To, czy jest żywa, czy martwa, zależy od pana i pańskiej ręki – odpowiedział mądry i święty mąż.

Kazimierz Wójtowicz, *Glosarium*, Kraków 2007, s. 642.

Podsumowanie: św. Jan Paweł II powiedział w parlamencie RP 11 czerwca 1999 r.: „Jest oczywiste, że troska o dobro wspólne winna być realizowana przez wszystkich obywateli i winna przejawiać się we wszystkich sektorach życia społecznego. W szczególności jednak sposób ta troska o dobro wspólne jest wymagana w dziedzinie polityki. Mam tu na myśli tych, którzy oddają się całkowicie działalności politycznej, jak i poszczególnych obywateli. Wykonywanie władzy politycznej czy to we wspólnocie, czy to w instytucjach reprezentujących państwo powinno być ofiarną służbą człowiekowi i społeczeństwu, nie zaś szukaniem własnych, czy grupowych korzyści z pominięciem dobra wspólnego całego narodu”.

https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/warszawa_1_11061999.html
(dostęp: 14.12.2021).

Notatka

Władza to upoważnienie, na mocy którego osoby lub instytucje nadają prawa i wydają ludziom polecenia oraz oczekują z ich strony posłuszeństwa. W społecznym nauczaniu Kościoła władza określona jest jako służba, a służba związana jest zawsze z miłością, czyli pragnieniem dobra drugiego człowieka. Wzorem władzy, służby i miłości jest Chrystus.

Korelacja z edukacją szkolną

- wiedza o społeczeństwie: władza jako zjawisko społeczne, specyficzne cechy władzy politycznej;
- historia: rodzaje władzy;
- język polski: motyw władzy i władcy w literaturze.